

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Фізико-математичний факультет

Кафедра інформатики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан фізико-математичного
факультету

Каленик М.В.

« 31 » серпень 2021 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

перший (бакалаврський) рівень

галузь знань **01 Освіта\ Педагогіка**

спеціальність **014 Середня освіта (Інформатика)**

освітньо-професійна програма **Середня освіта (Інформатика)**

мова навчання **українська**

Погоджено науково-методичною
комісією фізико-математичного
факультету

« 31 » серпень 2021 р.

Голова: О.О. Юдієнко О.О.,
кандидат фіз.-матем. наук,
доцент

Суми – 2021

Розробники:

Семеніхіна О.В., доктор педагогічних наук, професор, зав. каф. інформатики

Дегтярьова Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент каф. інформатики

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри інформатики

Протокол № 11 від «29» червня _____ 2021 р.

Завідувач кафедри інформатики _____

О.В.Семеніхіна, докт. пед. наук,
професор

1. Мета практичної підготовки

Мета практичної підготовки: оволодіння навичками самостійної педагогічної діяльності, розширення теоретичних знань студента, продовження формування предметних та професійних компетентностей майбутніх учителів інформатики.

2. Види та зміст педагогічної практики

Освітньо-професійною програмою підготовки студентів рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності «Середня освіта (Інформатика)» передбачено 4 види практики:

- Навчальна педагогічна практика в середній школі;
- Обчислювальний практикум;
- Пропедевтична практика з інформатики та методики навчання;
- Виробнича практика за профілем майбутньої професії.

3. Передумови для проходження практичної підготовки

При залученні студентів до активних форм практики передбачається набуття ними знань та вмінь щодо професійної діяльності вчителя в базовій школі загалом, щодо інформаційного супроводу діяльності вчителя інформатики, щодо методики навчання інформатики, організації роботи комп'ютерного класу, позакласної роботи з інформатики тощо.

4. Результати проходження практичної підготовки

Проходження педагогічної практики передбачає поглиблення набутих знань, умінь та навичок, які увиразнені у відповідних робочих програмах усіх видів практик. В цілому студенти мають продемонструвати та удосконалити компетентності, наведені нижче.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузях інформаційних технологій, педагогіки й методики середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук, інформатики і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в базовій школі

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати

цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність)

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність)

ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність)

ЗК 4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети та працювати в команді (лідерська компетентність)

ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність)

ПК 1. Мовно-комунікативна компетентність як здатність: забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою; забезпечувати (за потреби) здобуття учнями освіти з урахуванням особливостей мовного середовища в закладі освіти (мова відповідного корінного народу або національної меншини України); формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів; використовувати знання іноземної мови в освітній і професійній діяльності

ПК 2. Предметно-методична компетентність як здатність: моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

ПК 3. Інформаційно-цифрова компетентність як здатність: орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній і й діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі;

ПК 4. Психологічна компетентність як здатність: визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ПК 5. Емоційно-етична компетентність як здатність: усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі

ПК 6. Компетентність педагогічного партнерства як здатність: до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

ПК 7. Інклюзивна компетентність як здатність: створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПК 8. Здоров'язбережувальна компетентність як здатність: організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПК 9. Проєктувальна компетентність як здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

ПК 10. Прогностична компетентність як здатність: прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес

ПК 11. Організаційна компетентність як здатність: організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів у відповідності до нормативних вимог, правил і рекомендацій

ПК 12. Оцінювально-аналітична компетентність як здатність: здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів

ПК 13. Інноваційна компетентність як здатність: застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації у професійній діяльності; застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності; здатність до навчання впродовж життя: визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя; взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо), дотримуючись принципів професійної етики; здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби

ПРЗ 1. Концептуальні наукові та практичні знання в галузях інформаційних технологій, педагогіки й методики середньої освіти, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері навчання.

ПРЗ 2. Знання й розуміння основних ліній шкільного курсу інформатики.

ПРЗ 3. Знання загальних питань методики навчання інформатики, методики вивчення окремих тем шкільного курсу інформатики.

ПРЗ 4. Володіння базою правових норм і законів, нормативно правових актів щодо дотримання санітарно-гігієнічних правил, а також правил і рекомендацій зі здоров'язбереження молоді, й, зокрема, при роботі в комп'ютерному класі.

ПРЗ 5. Знання форм, методів і засобів контролю та корекції знань учнів з інформатики.

ПРЗ 6. Знання різних видів позакласної роботи з інформатики.

ПРЗ 7. Знання цифрових сервісів для супроводу освітнього процесу, здатність їх використовувати в освітньому процесі

ПРЗ 8. Знання вікових та індивідуальних особливостей учнів, знання методів роботи в інклюзивному освітньому середовищі

ПРУ 1. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички правильно добирати та використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі.

ПРУ 2. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички використовувати різні методи, форми і засоби для навчання учнів інформатики, враховувати вікові психологічні особливості учнів у процесі навчання.

ПРУ 3. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

ПРУ 4. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички отримувати, оцінювати та застосовувати дані в галузі професійної діяльності, у т.ч. із закордонних джерел.

ПРУ 5. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички проектувати різні типи уроків, у т.ч. інтегровані, застосовувати конкретну технологію навчання інформатики, здійснювати розробку річного, тематичного, поурочного планів.

ПРУ 6. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички орієнтуватися в інформаційному просторі, кіберпросторі, критично оцінювати інформацію, використовувати і розробляти нові електронні освітні ресурси; дотримуватися норм професійної етики та захищати дані у процесі е-комунікації.

ПРУ 7. Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички розв'язувати практичні завдання різних рівнів складності шкільного курсу інформатики основної школи

ПРК 1. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у професійному середовищі

ПРК 2. Готовність консультувати колег з особливостей використання інформаційних технологій, донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації з дотриманням професійної етики

ПРК 3. Здатність до ефективної комунікації в процесі навчання інформатики, спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово

ПРА 1. Спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах, формування суджень,

що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти, здатність раціонально планувати час на виконання професійних обов'язків, діяти соціально відповідально та свідомо

ПРА 2. Спроможність керувати проєктами через генерування нових ідей для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності з урахуванням набутих знань з предметної галузі

ПРА 3. Здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання наведені для кожного виду практики у відповідних робочих програмах.

Кожен з видів практики завершується диференційованим заліком, що базується на принципі адитивності (накопичення), за національною чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за 100-бальною системою ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів практик

Засоби діагностики результатів для кожного виду практики уточнені у відповідній робочій програмі.

Організація та керівництво практикою

1. Контроль за організацією і проведенням практики на факультеті здійснюють деканат та відповідні кафедри.

2. Керівниками і методистами призначаються особи, які мають досвід педагогічної роботи.

3. Методичну допомогу студентам у період педагогічної практики надають викладачі кафедр інформатики, педагогіки та психології.

4. Питання організації та проведення педагогічної практики обговорюється на засіданнях кафедр, ради факультету та методичної ради

Педагогічна практика розпочинається настановчою конференцією, де уточнюються мета і завдання практики. По закінченні практики проводиться підсумкова конференція, до початку якої студент має надати відповідальному методисту всі звітні документи для виставлення оцінки

Під час проходження практики студент має право:

1. З усіх питань, які виникають під час практики, звертатися до керівника практики університету, факультету, адміністрації та вчителів школи.

2. Вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки, організації і проведення педпрактики.

3. Користуватися бібліотекою, навчально-методичними посібниками кабінетів.

Під час проходження практики студент зобов'язаний:

1) виконувати всі види робіт, що передбачені інструкцією та програмою практики;

2) дотримуватися правил внутрішнього розпорядку ЗЗСО та виконувати вказівки адміністрації і керівників практики;

3) бути для учнів зразком організованості, дисциплінованості, ввічливості, працьовитості, виявляти свій професійний такт і майстерність;

4) у випадку невиконання вимог, поставлених до студента-практиканта, він може бути усунений від проходження педпрактики;

6. Бази проведення практик

Практика студентів відбувається у закладах загальної середньої освіти, з якими заключено договори про співпрацю.

Студенти мають право самостійно за узгодженням з кафедрою та адміністрацією факультету пропонувати місце проходження практики у ЗЗСО. У цьому випадку студент повинен повідомити керівника практики і надати лист-згоду, в якому адміністрація ЗЗСО як потенційної бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання студентом програми практики.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІЧНОЇ (ВИРОБНИЧОЇ) ПРАКТИКИ

1. Національна рамка кваліфікацій. URL:
<https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>
2. Документи, що стосуються загальної середньої освіти. URL:
<https://mon.gov.ua/ua/tag/zagalna-serednya-osvita>
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0371290-08#Text>
4. Підручники з інформатики URL: [http:// pidruchnyk.com.ua/](http://pidruchnyk.com.ua/)
5. Інформація щодо безпеки дітей в Інтернеті :
Он-ляндія: Безпечна Web-країна <http://www.safetyonline.org.ua>
6. Інше інформаційне забезпечення курсу інформатики
<http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти та науки
<http://ostriv.in.ua> – освітній портал «Острів знань»
<http://www.znz.edu-ua.net> – сайт загальної середньої освіти в Україні
<http://inl.org.ua> – сайт інституту навчальної книги
<http://www.osvita.info> – сайт видавництва «ВНУ»
<http://www.aspekt-edu.kiev.ua> – сайт видавництва «Аспект»